

XXXV — Budapest, 1900. április 21-én. — 16. sz.

NÉPNEVELŐK LAPJA

NEVELÉS-OKTATÁSÜGYI HETILAP.

Népnevelők Budapesti Egyesületének tulajdona és a hazai Tanítók
Országos Bizottságának

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON.

Felelős szerkesztő: EMBER JÁNOS,

KIHEZ A LAP SZELLEMI RÉSZÉT ILLETŐ KÖZLEMÉNYEK KÜLDENDŐK.

(VIII., Teleki-tér 23.)

Kiadó a „HUNNIA“ NYOMDA,

HOVÁ AZ ELŐFIZETÉSI DIJAK, REKLAMÁCIÓK, HIRDETÉSEK KÜLDENDŐK.

(VI., Teréz-körút 3., Kemnitzer-utca sarok.)

A Népnevelők
Budapesti Egyesületének tagjai
tagilletményül kapják e lapot.

Nem tagok előfizethetnek
a kiadónál
1 évre 8 kor., 1/2 évre 4 kor., 1/4 évre 2 kor.-va!

BUDAPEST, 1900.

„HUNNIA“ KÖNYVNYOMDA (SEBŐK és MŰNZ)

VI., Teréz-körút 3 szám.

NEPNEVELŐK

BARBA

BARBA

BARBA

BARBA

BARBA

BARBA

BARBA

BARBA

BARBA

BARBA

NÉPNEVELŐK LAPJA

NEVELÉS-OKTATÁSÜGYI HETILAP.

Felelős szerkesztő: Ember János.

A Népnevelők Budapesti Egyesületének s az Orsz. Bizottságnak hiv. közlönye.

Megjelenik e lap minden szombaton.

ELŐFIZETÉSI ÁRA

Egész évre	8 kor.
Fél évre	4 „
Negyed évre	2 „
Hirdetések díja petit soronként 20 fillér.	
— Kéziratokat nem küldünk vissza. —	

A lap szerelmi részét illető közlemények a szerkesztőhöz:

Teleky-tér 23. sz. alá küldendők.

Előfizetések, reklamációk és hirdetések a kiadóhoz:

A „HUNNIA” KÖNYVNYOMDA VÁLLALATHOZ:
(VI., Teréz-körút 3. szám alá) küldendők

A Népnevelők Budapesti Egyesületének tagjai tagdíjmentesen kapják a lapot. — Tagsági s egyéb egyesületi ügyekben szívesen szolgál felvilágosítással GERLEY SZÉVÉR egyes. titkár. — A tagsági díjak DIÓSZEGHY BÉLA póstárnokhoz VI., Szondi-utca 47. szám alá küldendők.

Feladataink.

I. Szervezkedés. Munkamegosztás.

E lapnak a mult heti számában közzétett cikkem után kötelességem egyenkint előmutatni a megoldásra váró feladatokat, hogy aztán cselekvésre szólítsam mindazokat a kartársaimat, a kik megértve az idők jelét, érzik a fokozottabb tevékenység szükségét. S bennem erős a remény, hogy ebbe a táborba a fővárosi tanítóság többsége fog tartozni.

Hogy mi minden oldalról vár reánk a munka, az iránt könnyű tisztába jönni; mert elegendő csak széttekinteni a körülöttünk elhelyezkedett életviszonyokon.

Van-e olyan nap, hogy ne hangzana panasz pl. *oktatásügyünk* egyik-másik részlete ellen! Hiszen, ha közülünk csak ketten-hárman iskolai dolgokról beszélgetnek, szinte elképzelhetetlen, hogy fel ne hangzanék a panasz, az elégedetlenség s ezt nyomon ne követnék az óhajtások, vélemények az iránt, hogy ennek meg annak hogyan kellene lenni. S ez nem egyeseknek a hangulata; ez százaknak, ezreknek — igazában mondva — ez szinte *mindnyájunknak* a hangulata. Tehát az iskolai oktatás terén általánosnak mondható az elégedetlenség s általános a valami jobb után való vágyakozás.

Hasonlóan vagyunk a *nevelési viszonyok*-kal is. Itt a panaszt, elégedetlenséget még általánosabbnak lehet mondani; mert ez már nem csak a mi körünkben észlelhető, hanem a társadalomnak ugyszólván minden rétegében. A fővárosi gyermek-nemzedékek lelki világának az ellen az oldala ellen, a mely a *neveltség* kérdésével áll kapcsolatban, a jogos kifogások mindenütt hallhatók. A mikor egy Kármán Mór tanítóból álló társaság előtt indítatva érzi magát arra a kijelentésre, hogy

saját gyermekeit nyilvános iskoláztatásban részt venni nem engedi az ő apai aggodalma, mert lelki világukat félti a mai gyermeknemzedék lelki világától: akkor a mai nevelési viszonyokat semmiképen sem találhatjuk olyanoknak, a melyekkel meg lehetnénk elégedve és az életviszonyoknak ezt az oldalát nem tarthatjuk olyannak, a hol a tanítóságra semmi újabb és nagyobb föladatok nem várnának. Érezzük, tudjuk ezt jól mindnyájan; tárgyalgatjuk is magán beszélgetéseinkben s ilyenkor a panaszok mellett szintén halljuk a jobbra fordulásra vonatkozó nézeteket is.

De hát ilyenkor nem szólal meg bennünk a lelkiismeret vádja? Nem érezzük a kötelességét annak, hogy úgy az oktatási, mint a nevelési viszonyokkal szemben hangoztatott panaszainkat és óhajtásainkat a szétszórt magán beszélgetések teréről egyszer már az egyesült erővel megindított köztevékenység színterére kellene átvinni?! Hiszen szerte-szórva hangzó panaszok és óhajtgatások egy mákszemnyi javulást sem eredményeznek; a sok egyes akaratának az összevetéséből pedig a *teremtő-erő* szokott kibontakozni.

Elszomorító képe vetődik felénk a jövődönék akkor is, ha a magyar főváros lakossága sok százezernyi tömegének lelki világát a *magyar nemzeti jelleg* szempontjából tekintjük. A multhoz képest elért „örvendetes haladás” ennek a jellegnek csak a külső színére vonatkozatható; a mennyiben iskoláink révén feltartóztatlanul haladunk a *nyelvben* való teljes magyarosodás felé. De a magyar nemzeti jelleg lényegének, a benső tartalomnak kialakítására a mai viszonyok között levő népiskoláink még csak megközelítő eszközökkel sem rendelkeznek. E célhoz a kellő eszközöknek az előteremtése olyan föladata és kötelessége a főváros tanítóságának, a melyet tőle nem kisebb dolog követel meg, mint — a magyar nemzet jövőjének alakulása.

Mindezek szorosabban vett iskolai, vagy legalább az iskolával bensőbb kapcsolatban levő kérdések. Ezekon kívül előttünk van még egész sorozata a kérdéseknek, amelyek bennünket a társadalomban elfoglalt helyzetünknel fogva érdekelnek s a megoldás munkájára köteleznek. Hogy rövidesen rámutassak egy néhányra, ilyen pl. a tanítóságnak a XX. század társadalmi és közgazdasági harcaira való előkészítése, ilyen a tanítóság nevelő, alakító hatásának, hogy így mondjuk — *vezető, irányító befolyásának megteremtése* a felnöttek társadalmának arra a részére, amely az elemi ismeretek határai között marad (tehát a tömegekre); ilyen a tanítóságnak (az összeségnek és nem csupán egyeseknek) az a föladata, hogy tudományos és irodalmi színvonalon álló paedagogiai munkásság kifejtése által a tanítói osztálynak (tehát önmagának) tiszteletet, elismerést, s a magyar nemzeti népoktatásügynek a nemzetek kulturájának sorában előkelő és önálló helyet biztosítson.

Mindezeket a föladatokat most csak érintem; mindegyikkel külön-külön s részletesen foglalkozom majd a lap következő számaiban. Most csak azért kellett így nagyjából rájuk mutatnom, hogy okát adjam a *szervezkedés és munka-megosztásra* vonatkozó kívánságaimnak. Mert a mikor megoldásrn váró fontos feladatokról van szó, akkor a dolgok természeténél fogva a *legeslegelső feladatul a munkára való*

szervezkedést, a munkának egymás között való feloszlását kell kitzűznünk.

A szervezkedés alatt sem azt értem én, hogy most megint valami újabb csoportosulást eszeljünk ki, tehát új kereteket keressünk céljaink számára; hanem, hogy meglevő intézményeink közül azokban, amelyek erre alkalmasak, egyidejűleg, közös akarattal ezeknek a feladatoknak a a szolgálatára indítsuk meg a munkát. Terünk van bőségesen. Itt van a Kaszinó két bizottsága: a közoktatási és társadalmi; emitt van a Népnevelők Budapesti Egyesületének paedagogiai szakosztálya; ott van a budai tanító-egylet és végre a hivatalos tanító-testület, amelynek a komoly munkásságát annyi kisebb, helyi testület van hivatva támogatni a hány iskola van a fővárosban.

Az a versengés, mely ezek között az intézményeink között kétségen kívül fenáll, a fővárosi tanítótság egyetlen elhatározásával megszüntethető, s az áldatlan versengés a legnemesebb versennyé változtatható át. Mert ami ellentét van, az egyáltalán nem elvi okokból, mint kicsinyes féltékenykedésből származik. A kaszinó megalakítói, akik előtt épen az volt az egyik főcél, hogy saját anyagi erőnkől állandó, kényelmes, mindig rendelkezésünkre álló helyiséget szerezzünk *valamennyi közintézményünk* munkálkodásának megkönnyítésére, joggal remélheték, hogy az ily helyiség hiányát élénken érző más intézményeink az ő régi törekvéseik diadalául fogják üdvözölni a kaszinót s e diadal fölötti lelkesedéssel és örömmel választják működésük góczpontjául a kaszinó helyiségeit. E helyet az intézmény iránt — alig érthető módon — itt-ott a féltékenység kapott lábra, ami aztán tovább szövődve, komoly ok és elfogadható cél nélkül való versengéssé fajult. Hogy ez megszűnjék, ahhoz semmi más nem kell, mint ez intézmények valamennyiét fentartó fővárosi tanítóknak az az elhatározása, hogy valamennyinek a keretében megindítja az előttük álló feladatok megoldását célzó munkát, s ezen az alapon induljon meg a négy keretben a nemes verseny az iránt, ki tudja jobban, eredményesebben végezni a munkának reá eső részét.

Természetesen egy ilyen elhatározás alkalmával számot kell vetni azzal a lehetőséggel is, hogy egyesek vagy töredékek a többségnek ezt a *munkában egyesítő* törekvését esetleg megakadályozni igyekeznek. Ez esetben el kell határozva lennünk arra, hogy mindegyik intézmény körében jól szervezve levő erőnkkel *bármely intézménynél ártalmatlanokká tehessük mindazokat, akik az összetartó, együttes munkálkodásnak akadályai.* S ezt az összetartást kereső tanítóknak meg kell tenniök még akkor is, ha az akadályozók az intézményeknek esetleg a vezetőegyénei volnának is. Mert azt kell minden tekintet fölött uralkodó irány elvnek választani, hogy ezeket az intézményeket a főváros tanítótsága — áldozatok árán — nem azért tartja fenn, hogy onnan, mint sánczokból, csatákat vívjon egymás ellen, tehát önmaga ellen, talán csupán egyéni tekintetek miatt; hanem hogy azokban az ügynek s a tanítótság *összességének* érdekeit, javait előmozdithassa.

A szervezkedés alatt tehát én azt értem, hogy az előre megállapított feladatok, előre kitzűzött célok szolgálatára hajlandó kartársak egyesüljenek azzal az elhatározással, hogy a legközelebb kínálkozó alkalommal *mindegyik intézményünknel az azonos célú s a többi*

intézményekkel karöltve haladó munkálkodást meg fogják indítani s diadalra vezetni. Hiszen belőlünk telik ki mindegyik intézmény, vagy még jobban mondva — az intézvények mi, tanítók, magunk vagyunk; tehát hogy történhetnék akár itt, akár ott más, mint a mit mi akarunk s hogy ne lehetne az egész vonalon egyetértő munkálkodás, ha mi az egész vonalon egyetértő munkára fogunk kezét!

S a mikor ez az elhatározásunk megvan, akkor még egy igen-igen fontos dologról nem szabad megfeledkeznünk. Arról t. i., hogy, ha komoly czélokot akarunk komoly munkálkodással, akkor minden néven nevezendő személyes tekinteteket félre kell tennünk s egyedül a kitűzött cél érdekei szerint kell az egyénekké számot vetnünk. Tehát a munkára való szervezkedésnél, az egyes munkakörök kiosztásánál semmi szín alatt sem szabad arra tekintettel lennünk, hogy pl. ki milyen koru, vagy ki milyen rangfokozatu a hivatalos életben; hanem csak azt kell tekinteni, hogy *ki milyen munkabíró s ki milyen munkára alkalmas*. Ez az egyik sarkpontja a közügyi munkálkodás eredményességének. Mert ha ilyen vagy olyan tekintetek valamely fontos helyre oda nem termett egyéneket állítanak, vagy ha az intézmények vezérhelyeit csak az üres titulusra áhító, de köztevékenységünket kormányozni, *tettekkel, munkássággal irányítani* nem tudó egyének, vagy éppen a magukat kináló kapaczkodók töltik be: ott a komoly, eredményes, a dolgok fejlődésében nyomokat hagyó munkálkodás előre ki van zárva.

Ha ilyen alapon, ilyen irányelvektől vezéreltetve, a nem rég tapasztalt erős közügyi érdeklődéssel összeharthatunk — nem 2—3 százan de csupán — csak egyetlen egy százan s a fővárosban levő tanítói intézmények mindegyikében megindítjuk az egyetértő munkálkodást, akkor ezeknek az intézményeknek a kiküldötteiből alakult bizottság igen szépen megegyezhet a munkaköröknek az egyes tényezők között való megosztására nézve. Megállapodhatnak pl. hogy ebben az évben ezt a kaszinó közoktatási bizottsága, emezt a kaszinó társadalmi bizottsága, azt a népnevelők paedagogiai szakosztálya, amezt a budai egyesület, emezt meg a hivatalos testület vonja a maga munkája, tannlmánya körébe. S a mikor a neki jutott részt mindegyik elvégezte, akkor megint összehozzák a közös forum asztalára s onnan a t. cz. világnak így mutatják be: ime, a *fővárosi tanítószág* munkájának gyümölcse.

Igy képzelem én — a segélyegyesület közgyűlése óta — szervezkedésünket egyetértő, egyesült erővel, helyes felosztással végzendő munkákra. Ezt a szervezkedést, mint feladataink között a leges-legelsőt, igaz szeretettel ajánlom kartársaim figyelmébe.

Szabó Bugáth László.

Az írás és olvasás tanításának kérdéséhez.

A Népn. Lapjában a közelmultban szélesebb körü vita folyt az írás és olvasás tanításának kérdésében. A tanítószág általában nagy érdeklődést tanusit e kérdés iránt. Az elemi iskola által nyújtott ismereteknek ez az ága teszi legjobban próbára a tanítót. Itt a legnagyobbak

a legyőzendő nehézségek. Törekvő, gondolkozó tanítók nagy előszere-
tettel foglalkoznak azzal a kérdéssel, miként volna az írás olvasás-tanítás
kérdése megoldandó; mert hogy az u. n. írva-olvasással nincs teljesen
megoldva, a figyelő lépten-nyomon tapasztalja. Az írva-olvasatató tanítás-
mód terhes úgy a tanítóra, mint a tanítványra nézve és alkalmazása
mellett még mindig nagy a visszamaradó tanulók száma.

A 80-as években *Elemy Sándor* foglalkozott a kérdéssel, midőn
az írás- és olvasás elkülönített tanítását javasolta. Érvei felett a tanító-
ság a maga egészében napirendre tért. Egyesek azonban felvették az
elejtett fonalat s ismét felszínre hozták a kérdést. Ezek közül a kar-
társak közül *Budinszky Károly* érdemel kiváló figyelmet, a ki átvéve
Elemytől az elkülönítés gondolatát, a kérdést élénk érdeklődéssel talál-
kozott kísérletével új oldalról világította meg. A disciplina tárgyalását
mivelődés történeti alapra helyezte, a minden oldalú szemléltetés
elvét érvényesítette és példát adott a gyakorlati neveléstudományt előbbre
vivő kísérletezésre. Az ellenkezőket ugyan nem sikerült Budinszkynek
lefejegetnie; ám azért nem mondható kísérlete hiábavalónak, mert
új szempontok szerint világította meg a kérdést s reá terelte a figyel-
met s fellépése bátorításul szolgált a nyilvánosságra való kilépésre
mindazoknak, a kik a kérdéssel más irányban foglalkoznak.

Igy került nyilvánosságra a *Bárdy Lajos* érdemes kartársunk el-
járása, a ki egy pár minta-leczkében mutatta be, miként igyekszik ő a
kérdés nehézségeit legyőzni (L. a Nn. L. m. é. 47. és 52. számát).
Bárdy eljárását kemény kritika tárgyává tette *Somogyi Béla*, kinek
fellépése szélesebb körre kiterjedő vitának szolgált kiindulási pontjáu.
Mintán ezt a kérdést a napirendről levettük, ígérletünkhöz képest egy
kis összefoglalást adunk s egyuttal saját álláspontunknak is kifejezést
adunk a következőkben:

Bárdy Lajos ujitása tulajdonképen nem is ujitás. Bárdy az írva-
olvasási tanításmód híve. Az ő eljárása: buzgalommal, lelkiismeretes
gonddal, következetességgel keresztül vitt olvasási előgyakorlat és le-
ereszkedés a gyermek értelmi színvonalához. Ennek tulajdonítható az
az eléggé nem dicsérhető siker, melyet felmutat: tanítványai (és pedig
mindnyáján) játszva tanulják meg egy tanév folyamán „a világ leg-
nehezebb mesterségét.”

Miként fentebb említettük Bárdy eljárását erős kritika alá fogta
Somogyi Béla, *absurdumnak*, a tanítás természetessége ellen való
merényletnek nevezve azt. Egy füst alatt S. a phonomimika ellen is állást
foglalt, midőn Bárdy elítélt eljárását a phonomimikával azonosította.

Az éles elmével, írói talentummal, hegyes tollal megírt bírálat
élénk visszhangot keltett úgy Bárdyék, mint a phonomimikusok
körében.

Bárdy védi az eljárását, *Ember Jenő* (*Bárdy* egyik követője)
praecisirozza azt és szintén védelmére kél. De megszólalnak a phonomi-
mikusok is. A mester (*Czukrasz R.*) felállítja tételeit s védelmére
sietnek a hívek: *Jablonkay Géza*, *Láng Mihály*, *Mártonffy*
Géza.

Melyik részen az igazság? Biz ez nehéz kérdés. Ám mégis
könnyű rá megfelelni, ha nem keresünk abszolút igazságot;

ez esetben kimondhatjuk, hogy több-kevesebb igaza mindenkinek van.

Bárdynak igaza van a kérdés lényegében: Az előgyakorlatok lelkiismeretesen keresztül viendők, a gyermek értelméhez kell szabni tanításunkat. Somogyinak igaza van abban, hogy a helyes elv kivitele szerencsésebb is lehetne. Bárdy eljárása egy kicsit — naiv. Az „utazó horog-vonal“, a kigyó, a mely „nyelvével vág“, visszatetsző dolog a mi szemünkben: de nem az a gyermekében. A gyermek egyéníti a horogvonalat, mint egyéníti az utazó szalma-szálat. Abban igaza van S.-nak, hogy a természetességet nem szabad szem elől tévesztenünk; ámde azt a követelést, hogy a „hazugságot“ szorítsuk ki az iskolából, tulhajtottnak kell minősítenünk. „Hazugság“ nélkül nagyon sivár lenne az élet; elveszne a világ.

Nincs igaza S.-nak abban, hogy a Bárdy eljárása phonomimika; ennél fogva jogosult a phonomimikusok tiltakozása. Az egy kalap alá hozás mégis jó dolog volt, mert a phonomimika ügyét előre vitte.

Czukrász Róza felállította a phonomimika tétéleit. (Nn. L. f. é. 5. sz.), kihivta a bírálatot, mely nem soká késett.

Somogyi Bélának a Népn. Lapja 9. és 10. számában közzölt bírálata minden tekintetben méltó válasz volt. A phonomimikának a magyar népnevelési irodalomban ez az egyetlen érdemleges bírálata. Czukrász Róza a kitünő vitatkozóval szemben a tollharcz mezején csatát vesztett. Am azért nem adta meg magát. Más tέρre vitte át a kérdést; oda a hová tulajdonképen tartozik: a *gyakorlat terére*.

Azt hisszük, itt ő lesz a győztes. Hitünket a Cz. R. nagy sikereire a követők tanuságtételére, főképen pedig a phonomimika lényegének ismeretére alapítjuk. A phonomimika új elemet visz a tanításba: a *cselekvést*. Ennek köszöni sikereit, ennek fogja köszönni győzelmét is.

Ember János.

Iskolaszék, szakfelügyelet.)*

Elmélkedvén a tanítószágot most foglalkoztató eme kérdésekről, rámutattam a forrásra, melyből az iskolaszék eredetét vette, vizsgáltam az okokat, melyek megszülethetését elősegítették s életben maradását biztosították; közvetett s e részben közvetlen szemléleteim alapján, néztem gyermek- és ifjúkorát s arra az eredményre jutottam, hogy inkább őt engedjük át a férfikorba, mint egy új csecsemő (szakfelügyelet) felnevelésén fáradozzunk, a mely elvégre is, a férfikorig érve ép úgy elfajulhat, mint (némelyek állítása szerint) az előbbi. Sőt talán még bizonytalanabb fejlődésének az iránya.

Eme gondolataimat e b. lapok f. évi 6. számában közzétettem, de korántsem ama czélzattal, hogy másoknak tanácsot adjak, vagy némelyeket követőkül megnyerjek, hanem pusztán azért, hogy kartársaim is gondolkozzanak e kérdések felett s így minden esetre alaposabban hány-

*) A kérdést e válasz közlésével leveszük a napirendről. A magunk részéről ezuttal csupán annak kijelentésére szorítkozzunk, hogy mi Magor név alatt dolgozó munkatársunk álláspontját helyeseljük. Az isk. széki intézmény eltörlése ellenkezik úgy az ügy, mint a tanítószék érdekelvel. A szerk.

hatjuk meg a kérdéseket, mint egyszerűen e két szóval: *kell*, — *nem kell*.

A kérdéshez többen hozzászóltak. Ezekre a hozzászólásokra óhajok röviden válaszolni. A legnagyobb részéről elmondható, hogy tárgyilagosságot s mélyebb gondolkodás eredménye, de azt sem hallgathattam el, hogy volt olyan is, melyet inkább a heves vér, semmint a *komoly megfontolás* vezetett.

Pedig az ily nagy kérdések megítéléséhez komolyság és higgadság szükséges, melyek az igazi érettség jelei s ha a figyelmes szemlélő nem is látja a sárga csőrű verébfiókákat; a csiripeléséről is meg tudja őket itélni.

Mi is voltaképen a kérdés? Az, hogy megmaradjon-e továbbra is az iskolaszék s a gondnokság, vagy pedig *szakfelügyelet* lépjen a helyébe? Ne hogy azt higgye valaki, hogy én nem vagyok barátja a szakfelügyeletnek, vagy félek attól, azt mondom, hogy minden *gyenge* iskolának két *szakfelügyelőt* kívánok. Miért? Azért mert azt akarom, hogy ne legyen különbség iskola és iskola (elemiekről szölok) tanító és tanító között.

S miért nem ajánlom mégsem a szakfelügyeletet? Azért mert akkor igazán kitűnnék, hogy mily óriási *különbség* van, nemcsak ember és ember, iskola és iskola, — *tanító* és *tanító* között is. S hova vezetne ez? . . .

No de tartsunk sorrendet. Az iskolaszéket követlen közelről ismerem. Volt is, van is vele dolgom, sőt neki is volt velem dolga. A gondnokságról azonban nem mondhatom ezt, de úgy tudom, hogy ez sem más; minkettőnek egy a célja. Ez a cél pedig nemes s igazán emberi, melyet csak nagy Eötvösünk tüzhett ki. Ha nem halad következetesen e cél felé, hibásak az azt alkotó emberek; de hibásak vagyunk mi is s látszik az életből, hogy még sem érte el férfi korát ez intézmény.

Elismerem, hogy a földmives, csizmadia, szüirszabó, orvos, mérnök stb. nem ért a mi foglalkozásunkhoz, de ezt nem is mondta senki, de hogy ne lehetne kapocs iskola (tanító) és szülő között ezt tagadom. Ha nem így van, formáljuk így! Hogy ehhez ven-e jogunk, — mert az iskolaszéki tag fellebbvalónak képzei magát — azt minden ilyen fellebbvalónk abból tudja meg, ha *látja*, hogy mi *értjük* a mi dolgunkat, míg ő nem is konyit bozzá.

Ha az iskolaszék azt látja jönnek, hogy *holmi haladási naplót* vezessünk, hát ezt mint egészséges eszmét — habár ránk nézve teher, — fogadjuk el s csak sajnáljuk, hogy nem tölünk eredt. Mennyivel könnyebb lenne például most a feleletünk, a miniszterünk által, — a külön tanterv szükségességére nézve — feltett kérdésre ha öt—hat éven *minden tanító* vezetett volna ily naplót. Hogy tudná mindenikünk mire, képes, mire nem.

Az iskolaszék „büneire“ térve át, megengedem, hogy egyik-másik iskolaszéki elnök pártczélokra használja fel a tanítókat, de az is tény, hogy mindenki ott szerzi ismerőseit, hol hivatalos vagy társadalmi működési tere van. De ebből még nem következik, hogy minden ismerősünk minden gondolatát vagy pláne akaratát vakon kövessük.

Hogy némely iskolaszék túllép hatáskörén, azt hiszem, sőt mint említém, tudom is. De hát mire való a mi jobbik eszünk? Olvassuk rá a paragrafusokat s majd bevonja a — vitorláját.

Az utolsó hozzá szóló, igen helyes eszméket penget, de azt hiszem, hogy a járási tanfelügyelet mellett is fenn maradhatna az iskolaszék, szigoruan megszabván jog- és hatáskörét.

Hát van-e létjogosultsága az iskolaszéknek? Gondolkozzunk! A választók joga, hogy községi vagy országos képviselőiket figyelemmel kísérik s tőlük a közjóra irányuló cselekvéseket elvárják. A nemzet képviselői által gyakoroltatja a törvényhozás — és a miniszterek ellenőrzésének jogát s a nemzet az uralkodó cselekvéseit is felül bírálhatja; sőt fejedelmi választó joga is van. De a jog kölcsönös. Mert a fejedelmnek minisztereivel szemben, ezeknek kinevezett vagy választott alantasaikkal szemben, — a községeknek alkalmazottaikkal szemben meg van a maguk joga.

Ki merné azt állítani, hogy „X“ községnek nincs meg az a joga, hogy tudja, hogy „Y“ tanító miként teljesíti a köteleességét? S ki által, gyakorolja a község eme jogát? Az iskolaszék által mely a polgárok közül választatik. S kik ezek a polgárok? A szülők, a kiknek nemcsak joguk, de szent köteleességük is, hogy tudják, hogy gyermekeik — míg a szülői háztól távol vannak — mit csinálnak s hogy teljesítik a köteleességüket azok, kikre gyermekeiket tehát községük s összességükben hazájuk jövőjét bízták.

S mi lenne a szakfelügyelet?

Daczára annak, hogy közvetlen közelből nem ismerjük, már is elmondhatjuk nemcsak véleményünket, de ítéletünket is.

Miért? Mert tényleg már is meg van a szakfelügyelet ott, a hol az iskolák több osztályuak s egy egyénre — igazgató vagy vezetőtanító — van bízva a vezetés és természetesen a szakfelügyelet. De gyakorolják ezt a tanfelügyelőségek is, az igaz, hogy nem elég intensive. Meg vannak-e a tanítók elégedve a mostani szakfelügyelettel?

A ki figyelemmel kíséri szak- és napi lapjainkat, azt tudja, hogy alig van egyetlen testület, mely szakfelügyelőjével, az igazgatóval vagy vezetőtanítóval meg volna elégedve. Még eddig csak egy kivétel jelentkezett — a kispesti — hol úgy látszik még egyik kartárs sem irigyelte meg az igazgatói dicsőséget.

De tán a másik szakfelügyelővel — a tanfelügyelővel — meg vannak elégedve? A ki hiszi, olvassa el az „Egyetértés“ f. é. febr. 11-iki 41. számának, tanügyi rovatából a „módszeres értekezletekből“ című czikket s majd mindjárt megtudja, hogy egy-két ilyen látogatás elég egy emberöltőre. De van Magyarországnak egy kitünő paedagogus tanfelügyelője, kinek az oktatásügyi törvények, rendeletek, módszer, tanterv és tanítás anyag a kis ujjában van, a ki tehát a szó legszorosabb értelmében vett tudós szakfelügyelő. S mégis, hogy vannak a tanítók ennek szakfelügyelőjével megelégedve? Tán megmagyarázza az, hogy a hatodik vármegyében működik már. De a ki azt állítja, hogy a szakfelügyelettel másként leszünk, az nem ismeri a magyar természetet, nem ismeri történelmünket. Az Arpád-ház kihalta óta, hány magyar király volt? Mátyást hogyan választották meg? Kik lökdösték le a trónról az odatörekvőket?

A magyar urnak született nem szolgának s nem türi, hogy más a maga fajtájából uralkodjék felette.

A ki közülünk csak egy gyűlésen is részt vett, az tudhatja, hogy milyen tulságos sok az okos ember közöttünk s ezért nem türi egyik sem, hogy a másik csak egy fél fejjel is előbbre legyen.

Egy esetben fog beválni a szakfelügyelet. Ha t. i. azok lesznek a szakfelügyelők, kik korteskedés stb. révén igen közel jutottak a husos fazékhoz s kiknek sokkal nagyobb a protectiójuk, mint a vágott dohányuk.

Végül még Leviczky urnak annyit, hogyha nem is sokat, de valamit minden esetre tettem, már tizennyolcz esztendei komoly munkálkodásom alatt. S ha nagyon kíváncsi rá, azt is megmondom, hogy én ugyan nem szoktam gyűjteni, de szívesen adok minden gyűjtő ivre, míg tehetem, de az olyan gyűjtőt, a ki sáros esizmával tolakodnék be szobámba, a „Nemzet napszámói“ írójának Köntös Mihályával én is kitasitanám.

A nagyon nagy hangú kiabáló urak, ott a hol komoly prózai munkáról van szó, rendszeren utolsók szoktak lenni.

Nekünk magyaroknak, nem az a bajunk, hogy egyes ünnepi alkalmakkor nem tudunk kiabálni, dikeziózni, hanem az, hogy *hétköznapi komoly* munkához nincs erős akaratunk s ezért boldogul nálunk minden nánczió, csak az igaz magyar nem. Az elemi oktatásügy fejlődésének — Magyarországon nem az iskolaszék a legnagyobb akadály. Ez csak tizedrangú s külső akadály lehetne, de *szélját* tekintve nem az s épen ezért arra törekedjünk, hogy előbb a *belső* nagyobb akadályokat háritsanak el s addig tereljük helyes mederbe az iskolaszék munkáját.

Magor.

Javaslatok a földrajzi oktatás módszeréhez.

Ezen czim alatt *Vaday* József érdekes felolvasást tartott a napokban a Földrajzi Társaságban. Előadásából közöljük a következőket.

A térképoltasásra mai nap minden embernek szüksége van, — ez nem olyan mint a kőtaolvasás, a földrajzot nem lehet *zigányosan* hegedülni. A ki földrajzi ismerettel nem bír, olyan mint a vak ember, csak hallja, hogy történt valami, de nem tudja, nem látja, hol történt.

A nép földrajzi ismerete csekély, mert:

1. a földrajzi oktatással nem foglalkoznak mindenütt elegendő ügy-szeretettel s a tárgyhoz méltó bizalommal;
2. egészben véve a földrajzi oktatás módszere nem biztosítja a kellő eredményt.

Valamely tanítási módszer elbirásánál nézete szerint, következő szempontok lehetnek irányadók:

1. mint módszeres eljárás az ember természetes képességére van-e alapítva,
2. az ismeretnyújtás fokozataiban követi-e a lelki képességek természetes fejlődési útját s képes-e azokat a fejlődésben előrevinni,
3. gyakorlati alkalmazásában képes-e előteremteni a tanítás azon

segédeszközöket és módjait, melyek a maradandó siker biztosítására okvetlen szükségesek.

Maradandó térképismeret csakis rajzoltató eljárással lehetséges:

Hibáztatja az előnyomat szerint rajzoltatást.

A térképrajzolás ott kezdődik, a hol az egyén önmagából indul s utánozni készül egy előtte levő alakot.

Ő a térképtudáshoz olyan munka által juttatja a növendéket, mint a minőt végez az a tanító, aki az irvaolvasást tanítja.

Mint a milyen jól képződik az agyban az *i* betű alakja, mikor a gyermek írónját e szavak kíséretében húzza:

jobbra fel benne félig le, kereken
jobbra fel;

i

éppenolyan jól képződik az agyban egy folyó vagy hegység képe, ha a kéz annak rajzát az égtájak és a haladás irányának elmondása, ismételtetése közben előállítja, de csakis akkor, ha az alakot maga állítja elő, nem pedig ha készen kapta s kész vonalon utazik.

Hogy inductive a tanteremből kiindulva haladjunk s hogy egyidejűleg a távlati rajzot is, az alaprajzot is adjuk, — ezt a gyakorlatban levő eljárásból készséggel követi. Helyesnek látná azonban ezt az eljárást javítani azzal, hogy a gyermek ugyanazon a képen is lássa a távlati rajzot és annak alaprajzát. E mellett azonban a távlati és alaprajz külön képeken is szemléltethető.

A földrajzi rajzoltatást illetőleg térképrajzoltatást igen czélszerű bizonyos játékszerű mellékfoglalkozásokkal, gyakorlatokkal kísérni.

Mikor a fekete térképrajzolásban a növendékek már haladást tettek, mikor nemcsak az alakok elhelyezkedésével, hanem az összehasonlítással is tisztában vannak: következik a színes térkép.

A színes térkép olvasásában szintén együtt kívánja vezetni a növendék kézimunkáját a megismeréssel. Ez nemcsak földrajzi ismeretet fog nyújtani, hanem izlést és közügyességet is. Vonjuk meg vékonyan a síkság határait s a jellemző szép zöld festékkel. Mai nap már olcsón lehet ezekhez a kellékekhez jutni a falukon is.

Javaslatok a következők:

1. A népiskolai földrajzi oktatást az érvényben levő állami tanterv szerint is tulajdonképpen a II-ik elemi osztályban kezdjük, mert a II. osztály tananyagát képező beszédértelme gyakorlatban már földrajzi fogalmak is vannak.

2. A harmadik elemi osztályban a rendszeres földrajzi oktatás rajzoltatással kísérendő, még pedig mindjárt a felfogás alkalmával tehát az iskolaudvar, a község, a határ, a járás és vármegye s ennek felfogatása közben felmerülő minden fogalom, mely a térképen érzékelhető, nem csupán szemlélet és szemléltetéssel, hanem rajzoltatással, legyen kísérve.

3. Az előnyomott térképvázlatokon a növendékek ne úgy rajzoljanak, hogy az előnyomatot kísérvék, hanem a térképvázlaton hiányzó földrajzi részleteket tüntessenek fel.

4. A földrajztanítás menetét földrajzi játékok és gyakorlatok kísérvék.

5. A jelenleg még mindig sok helyen gyakorlatban levő szöveg-
betanultatás minden áron mellőzendő s az értelemmel és a növendék-
kek tevékeny közreműködésével kísért öntudatos tanulással helyette-
sitendő.

6. A színes térképolvasást szintén színes térképrajzolás kísé-
rje minden fokon.

7. A földrajztanítást, kivált hazánk földrajzának tanítását intezi-
vebbé teendő, a tantestület tagjai igyekezzenek az egyes vidékek föld-
rajzi viszonyait személyesen megismerni. Kívánatos, hogy ilyen
tanulmányutakat tevő tanítók kivételes úti kedvezményekben ré-
szesüljenek.

8. A földrajzi oktatás egészben véve legyen élénk, közvetlen és a
további megismerésre vágyat keltő.

A tanterv.

Kalász Benedek az egységes terv híve.

„Az új tanterv” című cikkéből közreadjuk a következőket.

Ha a külön tanterv biztosítékot nyújtana arra nézve, hogy általa
az ideális cél jobban megközelíthető s ha követése által nemcsak
különböző, hanem egyszersmind *különb* eredményt is érhetünk el, mint
az egységes tantervvel, úgy — azt hiszem — minden tanító, tanító-
testület, szakfelügyelő stb., a mellett nyilatkozik, hogy igenis szükséges
külön tervezet az osztatlan, egy tanítós iskolák részére. Ellenkező eset-
ben pedig nem.

Hogy miért és mennyiben nyujtana a külön tanterv ezen biztosi-
tékot, arról nem hallottam, nem is olvastam semmit. Hogy a külön tan-
terv ezt a *biztosítékot nélkülözné*, arra számos okot lehet felhozni;
de hogy magában foglalná, a mellett talán egyetlen egy ok
sem szól.

*Minden egyéb szempont lehet ugyan vitatkozás tárgya, de
ezen kérdés megoldásánál nem lehet döntő.*

Abban minden tanítással foglalkozó egyén megegyez, hogy az
osztatlan iskolának sem lehet más célja, mint az osztottnak.

Nem célozom szembeszállítani az osztott iskolát az osztatlannal s
mérlegelni mindeniknek előnyét, avagy hátrányát a másik felett. Alig
van szempont, a mely az eddigi összehasonlításokból kimaradt volna.
Csupán egy, eddig kevésbé méltatott szempontra szeretném felhívni az
ez ügygel foglalkozók figyelmét s ez az *általános cél szolgáltatásban
eddig elért s az ezután elérhető eredmény.*

Ezen eredmény alatt értem az ismereteknek és neveltségnek azon
összeségét, mit a népiskolát rendszeren elvégzett gyermek az életbe magá-
val visz és megtarthat.

*Hasonlítás össze bárki két ugyanolyan minőségű gyerme-
ket, kik néhány évig ugyanolyan körülmény között élnek, lesz-e
különbség köztük között, bár egyik osztatlan (lelkiismeretes ta-
nító) a másik osztott iskolában szerezte elemi ismereteit?*

Azt hiszem, hogy nem; vagy legalább is nem lesz olyan különbség, a miért a tanítási tervezet egységét érdemes volna megbolygatni.

En erősen hiszem, hogy bár a megalkotott új tanterv a tanítók ezrei évtizedeken át e téren szerzett tapasztalatainak eredménye s a tanítók örömmel fogadták; az *minden izében* még az osztott iskolákban sem lesz teljes mértékben, a tanítók megelégedésére, kivihető. Mert pl. hány IV. oszt.-ba járó gyermek nem tudja s nem is képes az osztást kifogástalanul megtanulni; vagy pedig, vajjon hány gyermek lesz képes a leggondosabb vezetés mellett is hangjegyek után énekelni? stb.

Az bizonyos, hogy egy evezős nem, vagy csak óriási erő megfeszítéssel képes a hat evező részére készített csónakon haladni s hatan ugyan annyi idő alatt távolabb haladnak, mint egy kevesebb idő alatt, de ezen erő és időbeli összehasonlítás nem egészen találó s a mennyiben találó, más elbírálás alá tartozik, mert a tanterv kezdetén belül a helyi viszonyokhoz mért tanterv készítés nemcsak minden tanítónak joga, hanem egyszersmind kötelessége is.

Ha aztán ezen különböző viszonyokhoz és körülményekhez alkalmazott és kellően okadatolt tanterv oly eltéréseket mutatna, melyeknél fogva azt a fölöttes hatóság jóvá nem hagyhatná; úgy az erkölcsi felelősség a tanítót nem terhelné. Ott a viszonyokat kell jobba tenni s bizonyára az újból készítendő tanterv jóváhagyást nyerend.

Mit mondanak mások ?

A „*Család és Iskola*“ negyedszázados fenállásának emlékére ünnepi számot adott elvasóinak kezébe. Fazakas József vezércikkében emlékezik meg a kolozsmegyei tanítótestület megalakulásáról s a nevezett lap születéséről. Az ünnepi számot országosnevű tanférfiak és paedagogusok több-kevésbé elmés gondolataik töltik be. A 6-ik számban több cikk a nemzeti érzés fölélesztésével és ébrentartásával foglalkozik György Aladárnak igaza van, midőn azt mondja, hogy a magyar közművelődést nemcsak a kulturpaloták fényes termeiben kell művelni, hanem figyelemre kell méltatnunk a falvakat is, hol magyar népdalok terjesztésével, népkönyvtárak megalapításával és esetleg a czélnak megfelelő színi, látványos s előadások rendezésvel gyűjthetnánk fáklyát a nép között.

A „*Néptanoda*“ 12-ik száma Tóth Gyula szegedi el. isk. igazgatónak arczképét hozza és e mellett tanügyi és társadalmi működésének sikereivel foglalkozik. Az ágilis férfi jövő működéséből nagy sikereket várnak az alföld metropolisában.

Ugyan e lap hasábjain érdekes tárgyat vetett föl Novák Mihály. Sajnálja, hogy az új tanterv javaslat keretében nem látja külön tantárgyként szerepelni az erkölcs tanítását. Czikkiró bennünket sem tud meggyőzni, miként Lakits Vendelt és Ha. as Károlyt sem, kik a fentnevezett lap 13. es 14. sz-ban fejtették ki azon álláspontjukat, hogy a paedagogia

minden tárgyat az az erkölcsi nevelés céljai szempontjából is fructificálhat.

A „*Magyar Tanítóképző*“ III. füzetében az új fővárosi tanítóképző intézettel foglalkozik. A cikkíró azt akarja, hogy a főváros a saját iskolái számára, az ő külön specialis viszonyainak megfelelő tanítóságot képezzen.

Miklós Gergely a „*Katholikus Tanügy*“ -ben az új tanterv javaslat természetani, vegy- és egészségügyi részével foglalkozik. Nem helyesli, hogy e három tárgy egy keretbe van foglalva és hogy az egészségügyi szétzaggatja a természet- és vegytan előadási fonalát, sőt elrabolja e fontos tárgyak amugy is szűkre kiszabott idejét. Az egészségügyet ő külön akarja tárgyalni.

Dobos János.

Tanító-gyűlés.

A krassó-szörényvármegyei tanító-egyesület *resicai-bogsáni* köre ápr. 4-én tartotta tavaszi gyűlését a resicabányai polgári iskola rajztermében.

A látogatott gyűlés első tárgyát *Wiszkocsill* József gyakorlati tanítása képezte. A IV. osztályban a tört fogalmát ismertette.

Tietz József köri elnök megnyitójában a tanterv ügyével foglalkozott.

A szívesen hallgatott megnyitó beszéd után a gyakorlati tanítás bírálata volt. A gyűlés a tanítást sikerültnek nyilvánította s a tanítónak köszönetet szavazott.

Deák Gyula „Az iskolán kívüli ifjúsági egyesületek szervezésére“ czimen tartott felolvasást. Előadó az ifjúság erkölcsi elfajulását arra a körülményre vezeti vissza, hogy nálunk a serdülő és ifjúkorukat felügyelet nélkül hagyják. A régi görögök helyesebben cselekedtek. Előfoglalásra ajánlja a következő határozati javaslatot. „Mondja ki a kör, hogy 1. az iskolán kívüli ifjúsági egyesületek szervezését szükségesnek tartja annyira, hogy kívánatos volna törvényhozásilag kimondani a szervezést; 2. az ilyen egyesületek szervezésére és vezetésére legalkalmasabb egyénnek tartja a tanítót; 3. az állam ne kánja a tanítótól, hogy az ifjúsági egyesület tisztán idealizmusból szervezze és vezesse, hanem adjon évi tiszteletdíjat.“ A kör egyhangulag elfogadta a javaslatot.

Következett „Az osztatlan népiskola külön tanterve“ cz. vitatétel. A gyűlés *Pethő* Károly indítványára hozzájárult az egyesületnek már 1897-ben Orsován tartott közgyűlése azon határozathoz, hogy az osztatlan iskolának *nem kell külön tanterv*.

A kör tisztviselőit következőképen jelölte. Elnök *Tietz* József resicabányai társ. igazgató-tanító, alelnök *Vlasics* Mátyás krassovai r. k. isk. tanító. jegyző *Szabó* Sándor resiczaáányai ev. ref. isk. tanító. Krassó-Szörény megyében a körök csak jelölik a tisztviselőket, a közgyűlés választja őket.

A jövő (őszi) köri gyűlés helyétül Vaskó jelöltetett ki.

Deák Gyula.

Allóírás.

Tisztelt Szerkesztőség! Az „Ifjuság és Egészség“ f. é. 4-lk száma közli, hogy Colombini Giovanni tanár nagyobb értekezésben az álló írás ügyének jelen állását ismerteti, azonkívül közli azon okokat, melyeket bevezetése ellen felhoznak. Akit azonban közelebbről érdekel, a „Neue Freise Presse“ 1899. é. ápril 1. megjelent számában olvashatja azt a hirt is, hogy az olasz közokt. min. ugyanezen tanár előterjesztése alapján el fogja rendelni hogy az álló írás az ország összes iskoláiban taníttassék. A „Zeitschrift für Schulgesundheitspflege“ múlt évfolyamában pedig az érdeklődő azt is olvashatja, hogy Dr. Meninga Flensburg, Dr. Gelbke Th. és Dr. Neumann István orvosok a Flensburg, Karlsruhe, München, Nürnberg, Amsterdam, Fürth, Würzburg, Zürich és Danzig városok álló írást tanító iskoláiban bő tanulmányokat végeztek és az ezek alapján megírt kimerítő czikkeikben alapos megokolással egészségi szempontokból a legmelegebben ajánlják az álló írás általános tanítását. Azonban más szaklapokban is olvashatni az álló írás ügyének a mivelt nyugaton ugyan lassú, de folytonos térfoglalásáról. Mindez tehát nem ad igazat az ügy mindenféle elméleti okoskodásokon nyargalászó, de semmiféle számbavehető gyakorlati eredményt fel nem mutatható elleneseinek, kik az álló írás ügyét máris eltemettetnek kirdetik. Éppen így cselekedtek 1845-ben a silabizáltatás itteni hívei is az olvasást a hangoztatás módszere szerint tanítókkal szemben, azonban minden erőlködésük daczára híveik száma évről-évre fogyott úgy, hogy a 60-as években, tehát 15 év lefolyása után már a hangoztatók nagy tömegében alig maradt mutatónak egy-két silabizáltató. Ebben bizom én az álló írás ügyére vonatkozólag is, én, aki 32 évi dült írás tanítása után 8 évi tapasztalataim alapján lettem az álló írás lelkes hívévé, mert meggyőződéseim szerint mindörökké igaz marad a nagy német költő, Göthe szállóigévé vált mondása, mely szerint minden elmélet szürke, csakis a gyakorlat zöld.

Kiváló tisztelettel

Budapesten, 1900. április hó 17-én

híve

Vajdady Gusztáv.

IRODALOM.

A Magyar Állam Közigazgasási Térképe. Mérték: 1: 360.000
Ara 16 korona. Vásonra vonva, tartós dobozban 25 korona.

E térkép, mely a magyar állam egész területét 1: 360.000 méretben tizenkét 75—87 cm. nagyságu lapon ábrázolja, a m. kir. háromszögméreti számító hivatal és a m. kir. országos felmérés alapján s más eredeti kútforrások és hivatalos adatok után állítatot össze.

Mutatja e térkép az állam politikai beosztását vármegyék és járássok szerint; tartalmazza az összes városokat, falvakat és pusztákat nemcsak helykarikák és helynevekben, hanem feltünteti a községi határokat is convenczionális jelzésekkel (pontozással).

A törvényhatósági joggal telruházott, a rendezett tanácsu és mezővárosok, valamint a községek és puszták megnevezéséhez használt 5 féle egymástól külön megkülönböztethető írásjegyek által vannak feltün-

tetve. Előfordulnak még e térképen az üzembe került összes vasutak és ezek állomásai; az összes állami, megyei és közlekedési utak; a vízi utak és gőzhajóállomások, a tavak, mocsarak, folyók — utóbbiak szabályozásai a földmívelési m. kir. ministerium vizrajzi osztályának adatai szerint kiigazítva; — nemkülönbén bármi tekintetben fontossággal bíró kisebbszerű csatornák és patakok is. A terep (terrain) krétarajzban, a tenger színétől 100 méter magasságon felüli rétegzett halványzöld színnel, a magassági adatok pedig számos, méterekben kifejezett ponttal feltüntetvék. A rajzterület által ki nem töltött lapokon táblázatban ki van mutatva:

1. a politikai beosztás vármegyék szerint, terület és lélekszámmal, a járások és önálló városok kivételével;

2. a törvénykezési beosztás, a kir. koronaügyészség, a kir. főügyészségek, a kir. kuria, a kir. táblák, a kir. törvényszékek és a kir. járásbíróságok székhelyei szerint;

3. a pénzügyi beosztás, a pénzügyi igazgatóságok, az adóhivatalok és a pénzügyőri bizottságok székhelyeinek megnevezésével.

A szóban levő térkép minden egyes példánya lapmutató vázlattal és borítékkal van ellátva.

Ezen térkép, mely hivatva lesz egy rég érzett hiányt pótolni és a melynek egy példánya az idei párisi világkiállításon hazánk fejlődésének jelen állapotát fogja bemutatni, a m. kir. államnyomda munkásságának ugy a térkép megrajzolása mint technikai kivitele tekintetében valóságos remeke.

A hét színben nyomott térkép megszerzését ugy közigazgatási hivataloknak, mint megánosoknak melegen ajánljuk.

Megrendelhető *Toldi* Lajos könyvkereskedésében (Bpest, II. Fő-u. 2.)

Az Állatvilág pillanati fényképekben. Ez a czime egy gyönyörű képeskönyvnek, a mely füzetekben kerül a könyvpiacra. Az állatvilágot, a legérdekesebb külföldi állatokat mutatja be azon pillanatnyi fotografiai felvétel után, melyeket róluk a világhírű berlini állatkertben vettek fel. A munka vagy 200 állatot mutat be nagy kvart alakban. Minden állat csupa élet. Gyönyörködtünk látásukban gyermek és felnőtt, szakember és laikus, művész és dilettáns egyaránt. Az állatoknak ilyesféle ábrázolása az egyedüli a maga nemében és bizonyára mindenkinek meg fogja nyerni tetszését, a ki a munkába belé tekint. A munka 16 füzetben jelenik meg. Kéthetenként egy-egy füzet kerül a könyvpiacra. A feltűnően szép képekhez igen élvezetes magyarázatot irt Dr. Heck L. a berlini állatkert igazgatójának német szövege nyomán dr. Sztérény Hugó.

A gyönyörű kiállítású könyv Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai) Egy füzet ára 60 fillér.

Közgazdasági képek Nyugat-Európából. Irtta Kelemen Géza felső keresk. iskolai tanár. Ezt a czímet viseli a Mártonfy Márton szerkesztésében megjelenő Iparosok olvasótárának legújabb füzete. Kelemen ez érdekesen és nagy szakavatottsággal megirt műben párhuzamot von a közgazdasági hegemoniáért vetélkedő három nagy nemzetnek; az angol a francia és a német nemzetnek közgazdasága közt; részletezi a tényezőket és eszközöket, melyek e három nemzet közgazdaságát megterem-

tették; kifejti a mérkőzésük módját a világ piaczkon, a támadás és a védekezés rendszerét s végül összegezi a nagy harcznak eddigi eredményeit. A tanulságos és minden tekintetben aktuális munkát a Lampel Robert (Wodianer F. és Fiai) czég adta ki; ára 60 fill.

VEGYESEK.

— **Tanítónők gyűlése.** A Mára-Dorothea-egyesület f. hó. 22-én d. e. 11 órakor az Andrásy-uti Erzsébet nőiskola nagytermében tartja évi rendes közgyűlését a következő tárgysorozattal: 1. A választmány évi jelentése, 2. a költségvetés megállapítása, 3. alapítványos bennlakók felvétele. 4. a választmány megválasztása, 5. esetleges indítványok.

— **Pályázat új tanítói állásokra.** A fővárosi tanács ma hat ujonnan szervezett igazgató tanítói, továbbá részint üresedésben levő, részint ujonnan szervezett, részint pedig előléptetés következtében, vagy egyéb okból a kijelölés megtörténteig még megüresedhető több osztálytanítói, osztálytanítónői, segédtanítói és segédtanítónői állásra hirdettet nyilvános pályázatot. A pályázati kérvényeket f. évi május hó 10.-én déli 12 óráig kell a főváros tanácsához címzetten a tanácsi iktató hivatalban; (Központi váresháza I. em. 25. ajtó) benyújtani. — **Elemi iskolai igazgató-tanító törzsfizetése** 2800 korona lakásbér-átalánya 880 korona, (vagy természetben való lakás). Ezekon kívül még 200 korona igazgatói átalány és 280 korona ötödéves korpótlékban részesül. — Az elemi iskolai osztálytanítók és osztálytanítónők járandósága a szabályszerű három évi próbaidő tartamára évi 1200 korona törzsfizetés és 400 korona lakásbér átalány; a próbaidő sikeres betöltése után a hatodik szolgálati év befejezéseig évi 1600 korona törzsfizetés és 480 korona lakáspénz, — a nyolcadik évtől kezdve pedig 2200 korona törzsfizetés és 660 korona lakásbér átalány; végre minden további öt év után 220 korona korpótlék.

— **Az internatlonális népiskolai kongresszust** augusztus hó 2—5-ik napján fogják Párisban megtartani. A kongresszust öt szakosztályra osztották, melynek mindegyike 1—1 tételt fog megvitatni. E tételek a következők: 1. A háztartás tanítása a népiskolákban. Előadók: Strauss A. és Brés asszony. 2. Az iskolázás fokozása. Előadók: Cazes J. és Jost P. 3. Az erkölcsstan tanítása. Előadók: Payot E. és Billotey kisasszony. 4. A továbbképző oktatás kérdése. Előadók: Léveque J. és Petit E. 5. Ismétlő oktatás. Előadók: Cavé H., Gilles J. és Petit Ede. Javaslatoakat (franzézia nyelven) esakis ezen utolsó tételre nézve fogadnak el, melyek május hó 1-éig Trautner J. párisi népiskolai igazgatóhoz (20. rue Etienne Marcel, Paris) küldendők. A kongresszuson való részvétel (bármely nyelven) Marguery A. (36. Boulevard Bonne-Nouvelle, Paris.) jelentendő be. Különben a kongresszusra vonatkozó egyéb fölvilágosítással szivesen szolgál Szabó Lajos lapunk munkatársa (Budapest, II. ker. Horvát-utca 22. sz. I. em.)

— **10 éves találkozó.** Kolbe Antal székesfővárosi tanító felhívja mindazoknak figyelmét, kik az 1890. évben a győri kir. kath. tanítóképezdét együtt végezték, — a folyó évi július 1-én Győrött a „Fehér hajó” szállodában leendő találkozásra. Egyuttal felkéri tanuló társait, hogy czimeiket, még a megjelenésben akadályoztatásuk esetén is, címére (Budapest VII. Gizella-ut 59. II. 15.) mielőbb megküldeni sziveskedjenek.

— **A mester-utcai iskolát** végre is eltölik. A belügyminiszter helyben hagyta a tanács erre vonatkozó előterjesztését. Csak aztán legyen a kiiskolába jár majd abba az eltölt házba.

TARTALOM.

Feladataink. — Az írás és olvasás tanításának kérdéséhez. — Iskolaszék, szakfelügyelet — Javaslatok a földrajzi oktatás módszeréhez. — A tanterv. — Mit mondanak mások? — Tanító gyűlés. — Alóírás. — Irodalom. — Vegyesek

Laptulajdonos: A Népnevelők Budapesti Egyesülete
Kiadó: „Hunnia”-nyomda, Budapest VI., Teréz-körút 3.

„Hunnia” könyvnyomda, Budapest, Teréz-körút 3.